

2016. február 21-én elhangzott igehirdetés a tatai Tóvárosi Imaházban

Fohász: A mi segítségünk az Úr nevében van, aki az eget és a földet alkotta. Ámen

Lekció: Ézsaiás 58: 1-11

Prédikáció:

Kedves testvéreim!

Böjt második vasárnapján vagyunk és én a napokban többször gondolkoztam azon, hogy van-e értelme ma a böjtről beszélni? Vajon van létjogosultsága a mai világban? Sokszor használjuk ezt a szót, de inkább egészségügyi szempontból, nem hitkérdés. Ráadásul számunkra, reformátusok számára időnként olyan idegennek tűnik. Az is felvetődött bennem, hogy van-e ma olyan ember, aki komolyan veszi ezt az időszakot, aki él a böjt lehetőségével? Hosszú is, nekünk pedig kevés az időnk mindenre, érthetetlen is, a mai ember az egyszerű dolgokat szereti, de aztán eszembe jutott, hogy hányszor és hányszor kerül elő egy-egy történet kapcsán a böjtölés a Szentírásba. Jézus maga többször is élt a lehetőségével, de tanított is róla, méghozzá olyan természetesen illesztve be az imádság és az adakozásról szóló tanítás közé, mintha a világ legeggyértelműbb dolga lenne.

Igen, amikor ezeket végiggondoltam, megértettem, hogy a böjtölés kijelölt időszaktól függetlenül, a keresztyén ember hitgyakorlásának legtermészetesebb része, ezzel tulajdonképpen Istenhez való tartozásomat nyilvánítom ki, vallom meg, sőt erősítem meg. Ugyanúgy ott kell legyen az életünkben mint az Igeolvasás és az imádság, vagy mint az istentiszteletre járás. A keresztyén hívő életformának a velejárója, része, méghozzá nem elhanyagolható része, amint ez a továbbiakba ki is fog derülni.

A felismerésemet aztán a most felolvasott igeszakasz is megerősítette, ami azt gondolom, nem ismeretlen előttünk, hiszen talán egyetlen olyan böjti időszak sincs, amikor ne kerülne elő valamelyik szolgálatunkban. Nekem ez egy nagyon kedves igeszakasz. Már a böjti első napokban élém került, többször elolvastam újra és újra rácsodálkozva arra, hogy mennyire pontosan fogalmazza meg a próféta által Isten, hogy mit nem a böjt, mi az igazi böjt és miért szükséges a böjt. Mivel gyakorlatias ember vagyok, eddig a szemem valahogy mindig azon a részen akadt meg, ahol azt mondja el az Ige, mit kell csinálni, hogyan böjtöljünk. Idén azonban valami másra is felfigyeltem, más lett hangsúlyos. Ez pedig a böjtnek a következménye, a böjtnek hadd mondjam így a jutalma.

Mert mit látunk az ígében? Szinte egy olyan felsorolást, ami már-már túl szép és túl jó, hogy igaz legyen. Mi a böjt kapcsán a lemondást, áldozatot, az önfeladást, a szenvedést látjuk és értjük alatta, de a végső cél valahogy nem kerül elő, nem figyelünk arra, hogy miért böjtölünk. Pedig itt ezt is elmondja Isten, gyönyörű képeket használva hozzá. Ha böjtöltök, akkor eljön világosságotok, mint a hajnalhasadás. Biztosan láttunk már olyan hajnalt, amikor a fekete égboltot hirtelen áttöri egy kicsi fény és aztán egyre jobban eluralkodik az égen, egyre világosabb lesz. Így van ez a hívő életében is, Isten világossága áttöri a bennünk lévő sötétséget, ezzel utat mutatva, ezzel lerombolva mindazt, amit a sötétség magával hozott. De azt is olvassuk, hogy beheged a seb a böjtölés által, azaz meggyógyulunk, lelki sebeink megfelelő kezelést kapnak. Ugyanakkor megtapasztaljuk Isten közelségét, segítségét vezetését. Miért böjtöljünk tehát? Ha nagyon egyszerűen kell megfogalmaznom, akkor azt mondom, hogy még közelebb kerülünk Istenhez, hogy igazán ráfigyeljünk, és ezáltal megtapasztalhassuk azt a sok-sok mindent, ami itt is felsorolásra került.

Annak idején a zsidó nép is azért kapcsolta az imádsághoz a böjtöt is, valaminek a megvonását, szüneteltetését, mert kérdéseik voltak vagy éppen hibát követtek el egymás és Isten ellen, esetleg hatalmas feladat előtt álltak és kevésnek tűnt hozzá az erő. Igen, a nép felismerte, hogy a böjtöt Isten azért adta, hogy közben erőt nyerjenek, részesüljenek az ő áldásaiban. MA sincs

ez másként: a böjt lehetőség és nem előírás, nem hagyomány, nem szokás, hanem lehetőség arra, hogy igénybe vegyük mindazt, amit csak Isten adhat, csak tőle származhat. Aki ezt igényli, azt is vállalja, hogy valamiről lemond, valamit hátratesz egy rövid időre, esetleg kiemeli az életéből, hogy helyet készítsen Istennek. Nem kényszerűségből, hanem örömmel, önként.

De mindez hogyan lehetséges?

Isten Igéjében erre is rámutat, rögtön ezzel kezdi. A nép ugyan sokszor böjtölt, de azt nem vették komolyan, ahogyan azt sem, hogy miért teszik, mit várnak, nem készültek lelkileg igazán rá, csak megtartották a régi szokásokat, csak a módszer volt fontos és azt hitték, ezzel ki is pipálták a rájuk eső részt, Isten következik.

A böjtölés első lépcsőfoka maga a készülés, a lelki ráhangolódás. Ezért is szól annyi igehirdetés a böjtről, ezért volt a múlt heti sorozat, hogy a figyelmünket erre irányítsa. Fontos végiggondolni az életünket, az Istennel való kapcsolatunkat, megvizsgálni, mire van szükségem: vigasztalásra vagy inkább bátorításra, tanácsra vagy megbocsátásra, van valami konkrét oka a böjtölésemnek vagy egyszerűen csak szeretnék még közelebb kerülni Istenhez és örömmel vele lenni. Nem szabad megspórolni ezt a lépést, nem szabad kihagyni ezeknek a végiggondolását, különben értelmét veszti a böjtünk. Nagyböjt arra is lehetőséget ad, hogy a keresztre figyeljünk, hogy újra és újra felidézzük mi mindent tett meg értünk Isten Jézus Krisztus által. Igen, a böjtölés első és kihagyhatatlan momentuma a rákészülés, a ráhangolódás. Ha ezt meg tesszük, nem megszokás, nem formalitás lesz, hanem élő valóság.

A másik, ami nélkül nincs böjt, ami a lényege, az önmagunk felől való elfordulás, önmagunknak kicsit háttérbe szorítása. Szeretünk a figyelem középpontjába lenni, szeretünk magunkból kiindulni. Sokszor nagyon hangos az ÉN bennünk. Annyira hangos, hogy nem halljuk sem a másikat, sem Istent. Ha őszinték vagyunk, akkor felismerjük, hogy betegesen fontosak vagyunk önmagunk számára. Ha mesélünk valamit, gyakran kezdődik a mondat az Én szócskával. Ha megérkezünk valahova, igényeljük, hogy észre vegyenek. A munkahelyen fontos számunkra, hogy figyelembe vegyék kéréseinket. Ezzel alapvetően nincs is semmi baj, mondhatni, hogy természetes életösztön, de a gond abból adódik, ha eluralkodik rajtunk és semmi más nem számít csak az, hogy nekem legyen igazam, enyém legyen a végső szó, amit mondok, az úgy is legyen. De van egy napjainkra nagyon is jellemző és én azt gondolom, már már veszélyes formája az önmagunkkal való foglalkozásnak. Nagyon elterjedtek a különböző terápiás célzatú foglalkozások, ahol lehet boncolgatni a gyermekkori sérelmeket, ahol még jobban megismerhetem magam, ahol csak magammal kell törődni. Ezekhez a foglalkozásokhoz aztán még hozzá lehet csapni egy-két könyvet, újságot, ami mind-mind önmagunkhoz kíván közelebb vinni. Hatalmas piaca van ma az egónak, az énnak, csak győzzön választani az egyén. Alapvetően nem baj, ha ismerjük magunkat, ha gondjaink vannak és segítséget kérünk, de akár hogy is hitegetjük önmagunkat, ez az emberi magatartás az Istennel való kapcsolatunkra is kihatással van. Sokszor ott is mi vagyunk a kör közepén és valahol körülöttünk Isten, akinek az a dolga, hogy kényelmünkről gondoskodjon.

Ez az a lelkiület, amit a zsidó népen is számon kér Isten. Ők betartották a böjti előírásokat, de önző módon veszekedtek, vitáztak egymással, ahol nyilván mindenki a maga igazáért küzdött, a szolgálatait még jobban hajtották, hogy még nagyobb legyen a haszon. Erre a lelkiületre mondja azt Isten, hogy nem kell, nincs rá szükség. De akkor mi a megoldás, mi a helyes böjt? Az, ha képesek vagyunk hátrálni és Krisztus helyezni életünk középpontjába. A böjtnek a lényege abban mutatkozik meg, hogy lemondok magamról, hogy helyet adjak Jézusnak, hogy teret adjak Isten munkálkodásának. Amíg a magam gondolatait látom, a magam vágyai után megyek, amíg csak a saját akaratomat fűjom, nem tud Isten tenni velem semmit.

Nem a kenyérről és a húsról kell lemondani böjt címén, ennek a gondolatnak a mentén, hanem saját magamról, hogy jobban tudjak figyelni arra, amit Isten akar velem. Nézőpont váltásra van szükségünk. Önmagunkról a fókusz átállítani Istenre. Maga Jézus adott erre példát számunkra, hiszen ő úgy jött ebbe a világba, hogy nagyon sok mindenről mondott le. Emberi testet öltött,

engedelmes volt, egész életében Isten akaratát kereste. És miközben mindenről lemondott, Isten így tette áldássá Őt. Így nyertünk mi új életet általa. Alapvetően a mi életünkben is hasonló módon kellene lenni. Az az igazi böjt, amikor ki tudom mondani, hogy nem önmagamnak akarok fontos lenni, lemondok erről, de Uram mutasd meg, hogy kihez kell odalépnem, mivel tudlak téged szolgálni. Amint ez a döntés megszületik bennem, helyre áll az egyensúly az életemben, a fontossági sorrend helyre áll.

Aki képes erre a jézusi szemléletmódra váltani, annak nem okoz majd gondot adni a másíknak, ha kell egy szelet kenyeret vagy éppen időt, amiből annyira kevés van mindenkinek. Aki így éli az életét, észreveszi, hogy hol van rá szükség, miben tud segíteni. Egy igazán élő és krisztusi gyülekezetben nem is szabadna kérdésnek lennie, hogy nyitottak vagyunk-e a hozzánk érkezők felé, hogy odalépünk-e a másíkhöz egy Isten hozottal. Vagy mekkora ajándék az is, ha valaki képes észre venni a hiányzókat és utánuk menni, hogy mi a gond: betegség vagy valami más. Persze, nem csak a gyülekezetről van itt szó, hanem a mindennapokban való forgolódásunkról. Ebben a világban talán még soha nem volt annyira szükség a keresztyének jelenlétére mint most. Aki böjtjében le tud mondani magáról, ahogy az ige is írja, olyan forrássá válik, ami soha nem apad ki, amiből meríteni lehet, amivel felfrissülni lehet. Igen, jó ezt látni, hogy böjtünknek ez az aspektusa is ott van.

Ugyanakkor a készülés, az önmagunkról való lemondás, a másik felé fordulás mellett azt is látnunk kell, hogy böjtölésünk nagyon fontos, kihagyhatatlan része az imádság, Isten megszólítása.

Alapvetően jellemző ránk, hogy sokat foglalkozunk a testünkkel. Napi szinten is sok időnk megy el azzal, hogy akár reggel az indulás előtt formába hozzuk magunkat, de ugyanígy a testiségünket helyezzük előtérbe, amikor egészséges életmód címén bújjuk az újságokat, könyveket, hogy mit szabad enni és mit nem, mi káros és mi nem. Hatalmas piaca van ma a gyógyszereknek is, hiszen mindenki megelőzni akar, betegséget elkerülni. Nagy hangsúly van a külsőnkön is. Nem feltétlenül a mi körünkre jellemző, de bizony ránk is hatással van az a tendencia, hogy szépnek, fitnek, divatosnak kell lenni. Igen, a testünkre, annak igényeire nagy figyelmet fordítunk, de vajon mi van a lelkünkkel? Ki az, aki ugyanannyit figyel a lelkére mint a testére? Valahogy nagyon nehezen szánjuk rá erre magunkat, nincs idő a lelkizésre, szoktuk is mondani, de erre meg én mondom azt, hogy az emberiség ebbe fog bele halni. Ha elhanyagoljuk a lelket, előbb-utóbb a test fog kiállítani. Márpedig ma mindenre van idő, csak a lelkünkre nincs. A testiség, az ösztönök kerültek előtérbe. Mintha nem is állna másból az ember: húsból, vérből, izmokból. Mintha csak anyag lenne. Pedig a Szentírás azzal kezdődik, hogy Isten megteremti az embert: megformálja a föld porából és aztán lelket ad számára. Ha ezt elfelejtjük, nem csoda, hogy olyan lelketlenné válik az ember. Ha nem törődünk a lelkünkkel, kiüresedik az életünk.

Akkor, amikor a böjtölünk, ez a törekvésünk jelenik meg, ez kell, hogy megjelenjen: a testet háttérbe szorítom, hogy a lelkem is táplálékhoz jusson. Mert a lelkünket táplálni kell. Maga Jézus is milyen sokszor vonul el egyedül vagy éppen a tanítványok körébe szakít időt és helyet arra, hogy leboruljon és imádkozzon. Gondoljunk csak bele, ha neki szükséges volt arra, hogy imádság formájában találkozzon a mennyei Atyával, hogy a lelkét ilyen módon táplálja, mennyire szükségünk van nekünk erre. Hiszen a test mindig lehúzó, mindig a föld felé taszít bennünket: megvan a maga nyűgje, baja, problémája, de a lelkünk az egyetlen, amivel szárnyalni tudunk, ami felfelé visz, az Isten felé. Sokszor nagyon súlyos betegek arca és minden szava ragyog, mert ugyan a testük szenved, de a lelkük szárnyalni tud. Ez az a szárnyalás, amit a böjt is meg tud adni, ha hajlandóak vagyunk testi igényeinkről lemondani, figyelmünket a lelkünkre fordítani. Akkor megtapasztaljuk azt, amit az ige is ír, hogy mi kérdezzünk és Isten válaszol, hogy csontjainkat megerősíti. Mekkora igazság szólal meg ebben a két szóban! Ha időt szánunk Istenre, az a testünkre is hatással lesz, igenis képes gyógyítani az ő igéje, az ő szava. Olyan lesz mint a jól öntözött föld, azaz a testünk is jelzi, hogy a lelkünkkel valami jó

dolog történt.

Kell a léleknek a táplálás, hiszen már Jézus is megmondta, hogy nem csak kenyérrel él az ember. Igehirdetések hallgatása, böjti héten való részvétel, egy nyári vagy akár évközi csendes hétvége, az imádság, az igeolvasás mind-mind azt a célt szolgálja, hogy lelkileg is jóllakjunk. Azt pontosan tudjuk, hogy melyik vitamin mit erősít a testünkbe, de akkor tegyük hozzá azt is, és tudjunk arról is, ami a lelkünket erősíti. Igen, a böjtben jó ha hátra tudjuk szorítani a testünket akár azzal, hogy korábban felkelünk és előbb a lelkünket reggeliztetjük meg imádságban, Igeolvasásban, előbb az Isten szavát hallgatjuk meg, még akkor is, ha millió feladat sürget, még akkor is, ha későn feküdtünk és nehéz felkelni.

Igen, ez nagy áldozat a testnek, de nagy ajándék a léleknek.

Azzal kezdtem az igehirdetést, hogy a böjtölés, akár a megszabott egyházi naptár szerinti, akár egyéni időben a keresztyén ember életformájának nélkülözhetetlen része. Az ember hajlamos elengedni magát, elkényelmesedni hitében is. A böjt abban segít, hogy Isten dolgait ismételten a középpontba helyezzük az életünkben az által, hogy bizonyos dolgokról lemondunk.

A böjtre pedig készülni kell, végiggondolni, hol tartok életemben, mire van szükségem. A böjtnek ugyanakkor elengedhetetlen része, hogy saját magam felől, problémáim, gondjaim, bajaim felől Isten felé forduljak. Azaz képes legyek hátralépni, hogy ő kerüljön életem középpontjába. Mindezt pedig az imádsággal, az Istennel töltött idővel szükséges kiegészíteni, hogy aztán megtapasztalhassuk a böjt számtalan sok ajándékát, melyek közül a legnagyobb az Istennel való találkozás megélése.

Adja Isten, hogy tudjunk ilyen böjti napokat megélni. Ámen